

1. Batishchev G.S. Istina i tsennosti [Truth and Values] / Poznaniya v sotsial'nom kontekste [Experience in a social context]. – М., 1994. – С. 7–43.
2. Vasilenko I. A. Politicheskaya globalistika: Ucheb. posobie. [Political globalistics: Proc. Allowance]. – М. : Logos, 2003. – 359 s.
3. Hlobalni transformatsii. Polityka, ekonomika, kultura [Global Transformation. Politics, economics and culture]. – К.: Feniks, 2003. – 584 s.
4. Dnistrianskyi M. S. Neopolitychni doktryny i pidkhody: krytychnyi analiz metodolohii [Geopolitical doctrines and approaches: critical analysis methodology]. – Lviv: LNU, 2003. – 111 s.
5. Krymskiy S.B. Tsennostno-smyslovyi universum kak predmetnoe pole filosofii [Value-semantic universe as the subject field of philosophy] / Filosofskaya i sotsiologicheskaya mysl' [Philosophical and sociological thought]. – 1996. – №3-4. – С. 3–15.
6. Leont'ev D.A. Tsennost' kak mezhdistsiplinarnoe ponyatie: opyt mnogomernoy rekonstruktsii [Value as an interdisciplinary concept: the experience of multi-dimensional reconstruction] / Vopr. Filosofii [Problems of Philosophy]. – 1996. – №4. – С. 20-28.
7. Tsinnisni oriantatsii (Analiz sotsialno-filosofskykh kontseptsii Zakhodu 80 – 90-tykh rokov) [Values (Analysis of socio-philosophical concepts West 80 - 90 years)]. – К. : Naukova dumka, 1995. – 324 s.

Лаврук Т. П., кандидат политических наук, доцент кафедры философии, философии права и юридической психологии Ивано-Франковского университета права им. Короля Даниила Галицкого (Ивано-Франковск, Украина), E-mail: visnukDNU@i.ua

Конструирование политических приоритетов: ценностный аспект

Аннотация. Субъективная составляющая политических приоритетов является весомым фактором идентификации их сущности. Тем не менее, в целом политические приоритеты обусловлены ценностными предпочтениями, которые являются объективным результатом развития политического сознания. Особенности циркуляции политических ценностей, приоритетов, законов и принципов в условиях информационного общества актуализируют научный поиск для определения их структуры и закономерностей.

Ключевые слова: информационное общество, политические ценности, политические принципы, политические приоритеты, политические закономерности, политические идеологии.

Lavruk T., PhD in political science, assistant professor of the department of philosophy, philosophy of law and legal psychology Ivano-Frankivsk University of Law named King Danylo Galician, (Ivano-Frankivsk, Ukraine), E-mail: visnukDNU@i.ua

Construction of political priorities: evaluative aspect

Abstract. The subjective component of political priorities is an integral factor in identifying their essence. Nevertheless, the general political priorities are influenced by value preferences, which are the objective results of development of political consciousness. Features of the circulation of political values, priorities, laws and principles in the information society actualize scientific research to determine their structures and patterns.

Key words: information society, political values, political principles, political priorities, political laws, political ideologies.

УДК 48(355.357)“19/20”

Пугачова Д. В.

молодший науковий співробітник
відділу трансатлантичних досліджень
Державної установи «Інститут всесвітньої історії
Національної академії наук України»
(Київ, Україна), E-mail: nobility@ukr.net

**МИРОТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ КРАЇН СКАНДИНАВІЇ
У ПОСТЫПОЛЯРНИЙ ПЕРІОД**

Анотація. Після завершення холодної війни та становлення багатопольярного світу

країни Скандинавії обрали різні шляхи, але одну мету – забезпечення найвищого рівня обороноздатності та безпеки у регіоні Північної Європи. Довіра міжнародних організацій до миротворчих контингентів скандинавів сприяє подальшому вдосконаленню та виробленню нових якісних моделей співпраці військових різних держав задля успішнішого виконання миротворчих місій у місцях криз та конфліктів.

Ключові слова: *країни Скандинавії, миротворчість, конфлікт, ООН, НАТО.*

Під час холодної війни скандинавські країни – Данія, Норвегія, Фінляндія та Швеція – привернули до себе увагу, беручи участь в операціях з підтримання миру, що проводились під егідою Організації Об'єднаних Націй (ООН). У 1946 р. данський, норвезький та шведський міністри закордонних справ, за рік до відкриття Генеральної Асамблеї ООН, провели зустріч, на якій обговорили кроки для спільної координації своєї політики в цьому напрямку. Незважаючи на подальші події – вступ Данії і Норвегії до НАТО у 1949 р. – не відбулось істотних змін у співпраці скандинавських країн [1, р. 27].

Тісна співпраця, що була характерна для скандинавських країн у другій половині ХХ ст. поступово призвела до того, що в контексті участі у миротворчих операціях ООН їх почали розглядати не як окремі країни, а як єдиного актора й таку їхню співпрацю назвали «скандинавською або північною моделлю». Ця модель складається з чотирьох елементів: інституційна основа з регулярних зустрічей міністрів оборони північних країн і низки робочих груп; серія курсів для посадових осіб щодо спільних спеціальних операцій з підтримання миру ООН; національні резервні сили, які, як правило, склалися з добровольців, набраних в короткі терміни на індивідуальній основі і розгорнуті після кількох тижнів підготовки за мінімуму технічної підтримки; висока готовність надати контингент для операцій ООН. До кінця холодної війни приблизно 125 тис. військових, або близько 25% контингенту, які служили у миротворчих військах під час операцій ООН з підтримання миру, надійшло саме з чотирьох скандинавських країн [2, р. 509].

Країни Скандинавії почали брати активну участь у миротворчій діяльності ООН з першого дня їх проведення. Швеція відіграла ключову роль у першій офіційній місії спостерігачів ООН, яка була утворена в Палестині у 1948 р. Також, країна надала перших двох начальників штабів і першого посередника ООН для цієї ж операції. У 1949 р. всі скандинавські країни надали контингент для другої місії спостерігачів у Кашмірі (UNMOGIP-United Nations Military Observer Group in India and Pakistan), що була першою операцією, у якій всі держави-члени ООН запрошувались в якості учасників [3].

Всупереч поширеній думці, північна модель для миротворчих операцій не є залишком часів холодної війни. Досвід країн Північної Європи залишається актуальними для вивчення та практики миротворчих операцій й нині. З часом, скандинави радикально змінили свої підходи до миротворчих операцій. Данія стала першою країною, яка почала використовувати танки в миротворчій операції ООН в Боснії у 1993 р., а Норвегія зайняла провідну роль у розробці потенціалу швидкого реагування для миротворчих операцій. Перша багатонаціональна бригада швидкого реагування для операцій з підтримання миру ООН була результатом саме данської ініціативи. Спочатку це була NORDSAMFN (Група північних країн із співпраці з військових питань в ООН) – обрис Північного військового співробітництва, який було утворено у 1963 р. і діяв до 1997 р. – замінений на NORDCAPS (до 2009 р.) [4].

Військове співробітництво між північними державами базувалось на узгодженому сприйнятті ООН як основи для глобальної безпеки і активної миротворчої діяльності. Дві північні країни були членами НАТО з власними збройними силами, а нейтральні Швеція і Фінляндія знайшли свій політичний інтерес і простір для участі у операціях з підтримання миру ООН. Під час холодної війни участь в операціях ООН була головним майданчиком для північного оборонного співробітництва.

Значним кроком для ООН було введення поняття спеціальних миротворців, яке

запропонував норвежець Трюгве Лі, перший Генеральний секретар організації. Його наступник, швед Даг Хаммаршельд, розробляв подальші кроки для реалізації цієї частини діяльності ООН. У 1952 р. Норвегія запропонувала таку ідею – малі країни повинні створити національні резервні сили ООН. У 1959 р. Д. Хаммаршельд закликав країни, які сприяли створенню United Nations Truce Supervision Organization (UNTSO) і Надзвичайних збройних сил Організації Об'єднаних Націй (НЗС ООН) на Близькому Сході – включити у власне національне військове планування можливість внеску в миротворчу діяльність ООН [5]. У 1960 р. на зустрічі міністрів оборони в Стокгольмі це питання обговорювалося вперше й було вирішено створити робочу групу з представників Данії, Норвегії та Швеції для поглибленого вивчення цієї проблеми. У 1963 р. до північного військового співробітництва долучилася Фінляндія і з того часу утворилася Група північних країн із співпраці з військових питань в ООН (NORDSAMFN).

У 1964 р. чотири скандинавські країни об'єдналися, щоб створити північні резервні сили ООН (NORDBERFN). В результаті цієї ініціативи, коли у 1973 р. постала необхідність відправити новий миротворчий контингент ООН на Близькому Сході, скандинавські країни завдяки спільній позиції змогли надати близько 5200 солдатів.

NORDSAMFN була рушійною силою у розвитку військового співробітництва скандинавських країн. Ядром її було засідання міністрів оборони, що проводилося кожні два роки, а також створення спільних навчальних центрів. Кожна країна-учасниця спеціалізувалась на окремому напрямку військової освіти: Норвегія проводила навчання в галузі логістики, Фінляндія готувала військових спостерігачів, Данія – військову поліцію, а Швеція – штабних офіцерів.

Наступна кооперація скандинавських країн в галузі оборони, що пов'язана з участю у міжнародних військових операціях, має назву NORDCAPS (Координаційний механізм країн Північної Європи із військових заходів для підтримання миру), що замінила структуру NORDSAMFN. Данія, Фінляндія, Норвегія та Швеція підписали угоду про утворення NORDCAPS 2 квітня 1997 р., Ісландія приєдналася до них 3 вересня 2003 р. Дискусію про розширення співпраці було розпочато серед міністрів оборони північних країн навесні 1996 р., потім вона була продовжена на зустрічі в Кальмарі восени того ж року і конкретизована вже під час зустрічі у Гренландії навесні 1997 р. (за ініціативи міністра оборони Норвегії Йорген Космо).

Причиною створення NORDCAPS стало, по-перше, бажання скандинавів зробити свій внесок у збільшення власної присутності в операціях ООН з підтримання миру, а, по-друге, скандинавські країни мали не тільки бажання, а й можливість. Тим більше, що після закінчення холодної війни великі держави, такі як Велика Британія, Німеччина і США, сприяли формуванню сил такого рівня.

Країни Скандинавії мали намір стверджувати себе, але були малопотужні по одинці, тому вони вирішили об'єднатись для того аби мати можливість широкого залучення у миротворчість. Через NORDCAPS країни шукали можливості зміцнити північний рубіж в цілому, а також збільшити вплив у поточних операціях з підтримання миру, у яких вони брали участь, а для цього необхідно було знайти ефективні механізми впливу. Це були основні політичні та економічні мотиви миротворчої ініціативи скандинавських країн.

Метою створення NORDCAPS було замінити існуючі структури співпраці скандинавських країн у галузі міжнародних миротворчих операцій за інтегруючим принципом. Співпраця мала відбуватись за ширшими напрямками, що спиралась б на перспективне планування операцій, здійснення їх оцінки, зокрема, створення спільного реєстру для поточних внесків. Також назріла об'єктивна потреба створення спільних північних миротворчих сил, які б складались із військового підрозділу розміром з бригаду. У 2003 р. цю ідею розглядали у зв'язку з данською ініціативою створення міжнародної бригади швидкого включення в операціях ООН – бригади

резервних сил високої готовності (БВГ) ООН [6].

Окрім того, NORDCAPS не лише виконувало традиційні завдання для військових контингентів в операціях з підтримання миру, але також відбувалась співпраця в оборонній сфері з країнами-партнерами, зокрема, у реформуванні сектору безпеки, та розвитку регіонального потенціалу (NORDCAPS особливо відзначились у цих напрямках на Західних Балканах, в Грузії та підтримкою Африканського союзу (АС) в Східній Африці).

Створення NORDCAPS означало початок роботи нової організації для співпраці скандинавських країн у межах міжнародних миротворчих операцій. Структура її визначалась двома органами: керівним комітетом і військовою координаційною групою. Керівний комітет був головним військово-політичним органом, координаційна група відповідала за те, аби керівний комітет отримував необхідні поради та рекомендації від професійних військових.

Восени 2000 р. було створено постійний військовий елемент планування – штаб в м. Табі (Швеція), куди входили шість офіцерів з Фінляндії, Швеції, Данії та Норвегії. Він був відповідальний за співпрацю в межах NORDCAPS, а також за планування та координацію подальшої співпраці скандинавських країн у військовій сфері в цілому.

Міністри оборони країн Скандинавії в м. Алесунд у квітні 2002 р. підписали лист про наміри і рамкову угоду (меморандум про взаєморозуміння), який встановив більш тісну основу для співпраці. Лист був переглянутий у 2006 р. і вже у 2009 р. був підготовлений наступний лист про наміри співпраці з Великобританією щодо взаємного посилення у миротворчих операціях.

Скандинави створили багатонаціональну бригаду NORDCAPS та зробили потужний внесок у розвиток цивільного компоненту у нових умовах багатофункціональних і складних операцій з підтримання миру, які стали основним типом місії після завершення холодної війни. Норвегія стала першою країною у світі, що створила цивільний контингент швидкого реагування для миротворчих операцій.

NORDCAPS дозволив скандинавським країнам забезпечувати, за необхідністю, значними військовими контингентами миротворчі операції та органи, не пов'язані з наступальними операціями. Також важливими факторами, що забезпечують попит на участь в операціях скандинавських військових, є високий рівень логістики, освітній рівень штапу штаб-квартири, забезпечення військових послуг і комунікацій. Досвід Скандинавії в миротворчих операціях користується великим попитом. Допомога у навчанні, що надається іншим країнам, зростає щороку, тому скандинавські країни глибоко залучені в розробку навчальних програм у рамках ЄС, НАТО та ООН. Вони також залучались до процесу створення окремих багатонаціональних сил для миротворчих операцій, таких як Балтійський батальйон (БАЛТБАТ) і БВГ ООН. Скандинавський досвід залишається актуальним в сучасних миротворчих операціях – ефективна військово-цивільна координація та співпраця були проблемними у всіх основних миротворчих операціях, що проводились з кінця холодної війни, тому досвід скандинавів є неоціненним для інших країн у цій сфері.

Наступним кроком до співпраці скандинавських країн щодо оборони стало об'єднання NORDEFECO (Nordic Defence Cooperation) – це структура співпраці, яка становить основу північного оборонного співробітництва у політичному і військовому сенсі.

Скандинавські країни після холодної війни мали традиційно тісне військово-політичне співробітництво, зокрема, пов'язане і з участю в міжнародних миротворчих операціях. Завдяки створенню рамкового NORDEFECO співпраця поширюється й на інші регіони.

Для створення NORDEFECO був прийнятий договір, який підписали в м. Хельсінкі 4 листопада 2009 р. міністри оборони північних країн з перспективою на багаторічну співпрацю з підтримання миру та участі в міжнародних операціях. Він замінив

три існуючі структури співпраці NORDCAPS, NORDAC (військово-технічне співробітництво) і NORDSUP (підтримуюча оборонна структура).

NORDEFSCO є основою північного оборонного співробітництва і доповнює північноатлантичне і європейське співробітництво окремих країн Північної Європи. У 2014 р. країни погодили спільне бачення співпраці в рамках NORDEFSCO до 2020 р. [7]. Розширення співпраці, яка спочатку відбувалось у площині більшості операцій з підтримання миру, відбувалось із змінами у політичній та економічній сферах: Данія, Фінляндія, Норвегія та Швеція намагались зберегти свої можливості військової оборони, Ісландія – далі розвивати скандинавське співробітництво в галузі безпеки, після того як Сполучені Штати вивели контингент з бази в Кефлавіку у 2006 р. Була визнана необхідність у підтримці військової компетентності держав за рахунок обслуговування існуючих та придбанні нового оборонного арсеналу, але витрати на них такі високі, що малі держави поодиночки навряд чи змогли б впоратись з цим. Тому було означено низку сфер, де можна зробити значну економію у коштах із збереженням та розширенням співробітництва, водночас як більш тісна координація також може сприяти підвищенню боєздатності країн.

Співпраця в галузі оборони між скандинавськими країнами відбувалась в декількох напрямках. Перший – найдовший період – співпраця в ООН, де брали участь всі п'ять держав; другий – в межах НАТО, у якій Данія, Ісландія і Норвегія є членами, а Фінляндія та Швеція після холодної війни оформили партнерство; третій – в ЄС, у якому Данія, Фінляндія і Швеція є членами, а Норвегія бере участь у Північній бойовій групі для міжнародних зусиль (Nordic Battle Group, NBG). Крім того, відбувались різні форми двостороннього співробітництва між скандинавськими країнами (наприклад, між Норвегією і Швецією, а також між Швецією та Фінляндією).

Основною метою NORDEFSCO є зміцнення національної оборони країн-учасниць за допомогою політичної та практичної координації, зокрема, за рахунок використання можливої синергії і досягнення ефективності витрат у прийнятті спільних рішень. Вони включають у себе далекосяжний і довгостроковий загальний підхід до питань, пов'язаних із оборонною компонентою.

Створення NORDEFSCO не передбачало утворення нової організації. Це основа співпраці, що відбувається через різні частини вже існуючих структур у відповідних країнах. Голозування відбувається почергово між країнами-учасницями (наприклад, Данія головує у 2012 р., Фінляндія – у 2013 р., Норвегія – у 2014 р., Швеція – у 2015 р.). Координація здійснюється на політичному рівні і відбувається через міністрів оборони, які збираються два рази на рік та на військовому рівні через подібні зустрічі начальників штабів. Постійний моніторинг відбувається через керівний комітет оборонної політики північних країн (NORDEF KKP) на адміністративному рівні та у співпраці з військовими проводиться подальша робота через Північний координаційний військовий комітет (NORDEF MCC). Основними напрямками співпраці в галузі оборони через NORDEFSCO є логістика та обслуговування; освіта і навчання; оперативна діяльність; міжнародна співпраця.

Через NORDEFSCO скандинавські країни допомагають розвивати африканські сили реагування, резервні сили Східної Африки (EASF) (штаб-квартира в Найробі, Кенія).

У 2007 р. розширення співпраці скандинавських країн через NORDEFSCO знайшло відображення у поглибленні співробітництва в оборонній сфері між Норвегією та Швецією. У доповіді Об'єднаного комітету начальників штабів Фінляндії, Норвегії та Швеції (2008 р.) були визначені 140 напрямків військового співробітництва цих країн. Другий основний базис існує у, так званому, Звіті Столтенберга про майбутню співпрацю Північних країн у зовнішній політиці та політиці безпеки, що був підготовлений під керівництвом колишнього міністра оборони Норвегії Торвальда Столтенберга та опублікований у 2009 р. [8]. Т. Столтенберг, якому було запропоно-

вано представити власні пропозиції для співпраці країн, вийшов за рамки того, що вважалось на той час реальним для здійснення та представив кроки, на які можуть піти уряди країн Північної Європи. Він надав 13 пропозицій для потенційно більш тісних заходів співпраці на наступні 10-20 років:

- блок для військової та цивільної стабілізації;
- співпраця Північних країн щодо нагляду за повітряним простором Ісландії;
- скандинавський морський моніторинг;
- морські сили реагування;
- супутникова система для моніторингу та зв'язку;
- співпраця Північних країн з проблем Арктики;
- створення мережі проти кібер-атак;
- блок катастроф;
- блок розслідування за військові злочини;
- співробітництво в дипломатичній службі;
- військове співробітництво у транспортних, медичних, освітніх, фінансових та інших сферах;
- амфібія-блок;
- скандинавська декларація солідарності.

Пропозиції Т. Столтенберга обговорювались представниками різних скандинавських організацій, зокрема, Північною Радою, і були поширені для зовнішньої оцінки. В межах співпраці Північних країн у сфері оборони пропозиції розглядались і всередині NORDEF CO.

Нині проводиться 17 миротворчих місій ООН під керівництвом Департаменту операцій з підтримання миру (ДОПМ), який входить до складу Секретаріату. В розпорядженні миротворців знаходяться: 56 літаків, 12 кораблів, 144 вертольоти, 34 742 автомашини, 30 госпіталів, 284 клініки. В польових умовах знаходяться 104 496 чоловік (зокрема, 1821 військових спостерігачів ООН). Бюджет виділений на операції з підтримання миру на поточний фінансовий рік (до 30 червня 2016 р.) складає 8,27 млрд. дол. [9].

Як правило, командуючі миротворчими місіями змінюються кожні два роки. Країни, з яких були обрані командуючі миротворчими силами: Данія та Норвегія, а також Індонезія, Гана, Танзанія, Камерун, Нігерія, Пакистан, Ірландія, Італія, Непал, Бразилія (дві місії), Ефіопія (дві місії).

У 2014 р. було змінено вісім командуючих та відбулись нові призначення на початку 2015 р. Так, 28 січня 2015 р. від Ефіопії призначено нового командуючого в ЮНІСФА – Тимчасові сили ООН із забезпечення безпеки в Аб'є (Південний Судан), а у лютому – на Голанських висотах в Сирії прийняв управління новий командуючий від Непалу. 25 лютого 2015 р. призначено нового командуючого в миротворчій місії в Ліберії, а 6 березня – в місії в Малі призначено командуючого із Данії.

Основна увага світового співтовариства у 2014 р. була прикута до «острову Афродіти». 11 серпня 2014 р. в миротворчих силах ООН на Кіпрі (ВСООНК – UNFICYP) приступила до виконання своїх обов'язків новий командуючий – генерал-майор Крістін Лунд (Норвегія). Вона стала першою жінкою-командуючим миротворчими силами ООН за 66 років, змінивши на цій посаді китайського генерал-майора.

Крістін Лунд закінчила командно-штабний коледж, військовий університетський коледж, американський військовий коледж, де стала магістром в галузі стратегічних досліджень. Звання генерала їй присвоєно в 2009 р. Вона брала участь у миротворчих операціях у Лівані та Югославії, в 1991 р. – в операції «Буря в пустелі», а також знаходилась у складі коаліційних сил в Афганістані [10].

Склад сил ООН на Кіпрі – 926 чоловік (860 військовослужбовців і 66 поліцейських). Миротворчі сили перебувають на острові з 1964 р. й до серпня 2014 р. на Кіпрі норвезьких миротворців не було.

В миротворчих операціях ООН військовослужбовці Норвегії беруть участь з 1947 р. (операція в Греції – 1 чол.). Більше 34 тис. чоловік взяло участь в операції УНІФІЛ 1978-1999 рр. в Лівані. Норвегія на березень 2015 р. направила в шість місій ООН 78 миротворців (28 поліцейських, 16 військових спостерігачів і 34 військовослужбовців), зайнявши 75-е місце за кількістю наданого контингенту.

Одним із пріоритетів данської зовнішньої політики також є активна участь в ООН. Данія у 2005-2006 рр. була непостійним членом Ради Безпеки ООН й послідовно дотримується чотирьох основних пріоритетів:

1. Боротьба з тероризмом.
2. Посилення здатності Організації Об'єднаних Націй у вирішенні конфліктів.
3. Допомога країнам Африки.
4. Укріплення значення міжнародного права.

Протягом кількох останніх десятиріч Данія брала активну участь у миротворчих операціях ООН, надаючи свої національні збройні сили та співробітників поліції як спостерігачів. В якості прикладу можна навести вже згадану операцію з підтримання миру на Кіпрі.

Постбіплярний період характеризується активним розвитком міжнародних миротворчих і воєнних операцій. Данські сухопутні війська знаходились у складі міжнародних миротворчих контингентів в Боснії і Герцеговині (МООНБГ), Косово (МООНК), брали участь у військових операціях в Іраці й Афганістані. Всі вказані акції за низкою ознак істотно відрізняються від традиційних операцій з підтримання миру. Під час їх проведення значно зросли ризики для життя і здоров'я миротворців: тільки у 2008 р. данський військовий контингент втратив у Афганістані убитими 7 чоловік. В операціях «нового типу» данські військові, як і представники інших націй, змушені доволі тісно співпрацювати з місцевою владою в різних правових та організаційних межах.

Швеція не відстає від своїх скандинавських сусідів і також бере активну участь у миротворчих операціях в різних куточках світу. Останнім часом шведське керівництво особливу увагу приділяє миротворчій діяльності в Північній Африці, на Близькому Сході та Балканах. При цьому спостерігається тенденція зміщення пріоритетів залучення національних збройних сил у бік участі в кризових операціях під керівництвом ЄС і НАТО. У 2013 р. військовий контингент країни брав участь в операціях НАТО в Афганістані і Косово (основний контингент виведено в жовтні, продовжено участь тільки штабними офіцерами у складі міжнародного штабу), в операції ВМС країн ЄС «Аталанта» у боротьбі з піратством у північно-західній частині Індійського океану (квітень-серпень) і операції багатонаціонального угруповання військ держав ЄС в Боснії та Герцеговині «Алтея» (штабні офіцери).

При цьому зберігається активність у миротворчих операціях під егідою ООН:

- в миротворчій операції ООН в Малі (MINUSMA) (штабні офіцери);
- в міжнародній операції ООН/ОЗХЗ з ліквідації запасів хімічної зброї в Сирії (один воєнно-транспортний літак С-130);
- в гуманітарній операції ООН з надання допомоги Філіппінам у ліквідації наслідків стихійного лиха (листопад-грудень 2013 р., два ВТЛ С-130).

Крім того, шведські військовослужбовці були задіяні в комісії спостерігачів із нейтральних держав на Корейському півострові (NNSC), а також у місіях ООН і ЄС, таких як: ООН в Афганістані (UNAMA); ООН на Близькому Сході (UNTSO); ООН в Індії та Пакистані, в штаті Джемму і Кашмір (UNMOGIP); ООН в ДР Конго (MONUSCO); ООН в Південному Судані (UNMISS); ЄС з підготовки сил безпеки Сомалі (EUTM Somali); ЄС з підготовки особового складу збройних сил Малі (EUTM Mali). Нині шведські військові (275 військовослужбовців і цивільних спеціалістів) беруть участь у низці міжнародних операцій і місій.

Отже, зважаючи на активну участь військових країн Скандинавії у миротворчих операціях, можна зробити висновок про важливий внесок цих країн у розбудову

та модернізацію світового миротворчого контингенту. Зважаючи на різне залучення скандинавських країн до міжнародних організацій та альянсів, все ж помітно, що зовнішня політика країн у військовій галузі є солідарною. Необхідно виокремити важливу роль, яку відіграють країни у навчанні та допомозі у реформуванні військової сфери африканських, балканських та інших держав. У зв'язку із останніми кризовими подіями у світі, скандинави збільшують витрати на оборону та безпеку своїх держав, а також посилюють військову сферу шляхом збільшення фінансування та інтенсифікації навчання власних військових.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ:

1. Orvik N. Hovedlinjer i norsk utenrikspolitikk / N. Orvik // Tidens ekko. – № 5 (1961-62). – Oslo: Chr. Michelsens Institutt og Norsk Udenrigspolitisk Insdtut.
2. Eknes A. Prepared for Peacekeeping: The Nordic Countries and Participation in UN Military Operations / A. Eknes. – Baden-Baden: Nomos Verlag, 1993.
3. UNMOGIP Background. [Electronic resource]. – Access mode: www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmogip/background.shtml (Accessed 20 July 2015)
4. The basics about NORDEFKO. [Electronic resource]. – Access mode: www.nordefco.org/The-basics-about-NORDEFKO (Accessed 20 July 2015)
5. Завершенные операции ООН по поддержанию мира. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.un.org/ru/peacekeeping/missions/past/middle1.htm (Дата обращения 20.06.2015) – название с экрана
6. Langille P. SHIRBRIG: A promising step towards a United Nations that can prevent deadly conflict. [Electronic resource]. – Access mode: www.globalpolicy.org/component/content/article/199/40961.html (Accessed 20 July 2015)
7. NORDEFKO. Annual report 2014 [Electronic resource]. – Access mode: www.nordefco.org/Files/NORDEFKO_arsrapport_2014.pdf (Accessed 20 July 2015)
8. Stoltenberg-rapporten. Oslo, 9 Februar 2009. [Electronic resource]. – Access mode: www.regjeringen.no/globalassets/upload/UD/Vedlegg/nordisk_rapport.pdf (Accessed 20 July 2015)
9. ООН утвердила бюджет на два года. – [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://korrespondent.net/world/3606949-oon-utverdyla-buidzhet-na-dva-hoda> (Дата обращения 20.06.2015) – название с экрана
10. Уроженка Норвегии стала первой женщиной на посту Командующего миротворческими силами ООН. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: www.unmultimedia.org/radio/russian/archives/165240/#.VpOujVIXXHI (Дата обращения 20.06.2015) – название с экрана

REFERENCES:

1. Orvik N. Hovedlinjer i norsk utenrikspolitikk / Tidens ekko. – №. 5 (1961-62). – Oslo: Chr. Michelsens Institutt og Norsk Udenrigspolitisk Insdtut.
2. Eknes A. Prepared for Peacekeeping: The Nordic Countries and Participation in UN Military Operations. – Baden-Baden: Nomos Verlag, 1993.
3. UNMOGIP Background [Electronic resource]. – Access mode: www.un.org/en/peacekeeping/missions/unmogip/background.shtml (Accessed 20 July 2015)
4. The basics about NORDEFKO [Electronic resource]. – Access mode: www.nordefco.org/The-basics-about-NORDEFKO (Accessed 20 July 2015)
5. Zavershennye operatsii OON po podderzhaniyu mira [Finished the UN peacekeeping operation]. – [Electronic resource]. – Access mode: www.un.org/ru/peacekeeping/missions/past/middle1.htm (Accessed 20 July 2015)
6. Langille P. SHIRBRIG: A promising step towards a United Nations that can prevent deadly conflict [Electronic resource]. – Access mode: www.globalpolicy.org/component/content/article/199/40961.html (Accessed 20 July 2015)
7. NORDEFKO. Annual report 2014 [Electronic resource]. – Access mode: www.nordefco.org/Files/NORDEFKO_arsrapport_2014.pdf (Accessed 20 July 2015)
8. Stoltenberg-rapporten. Oslo, 9 Februar 2009. [Electronic resource]. – Access mode: www.regjeringen.no/globalassets/upload/UD/Vedlegg/nordisk_rapport.pdf (Accessed 20 July 2015)
9. ООН утвердила бюджет на два года. [The United Nations approved a two-year budget]. – [Electronic resource]. – Access mode: <http://korrespondent.net/world/3606949-oon-utverdyla-buidzhet-na-dva-hoda> (Accessed 20 July 2015)
10. Urozenka Norvegii stala pervoy zhenshchinyo na postu Komanduyushchego

mirotvorcheskimi silami OON. [A native of Norway became the first woman to hold the post of Commander of the UN peacekeeping forces]. – [Electronic resource]. – Access mode: www.unmultimedia.org/radio/russian/archives/165240/#.VpOyjVIXXHI (Accessed 20 July 2015)

Пугачёва Д. В., младший научный сотрудник отдела трансатлантических исследований Государственного учреждения «Институт всемирной истории Национальной академии наук Украины» (Киев, Украина), E-mail: nobility@ukr.net

Миротворческая деятельность стран Скандинавии в постбиполярный период

Аннотация. После окончания холодной войны и становления многополярного мира страны Скандинавии выбрали разные пути, но одну цель – обеспечение высокого уровня обороноспособности и безопасности в регионе Северной Европы. Доверие международных организаций к миротворческим контингентам скандинавов способствует дальнейшему совершенствованию и выработке новых качественных моделей сотрудничества военных разных стран для успешного выполнения миротворческих миссий в местах кризисов и конфликтов.

Ключевые слова: страны Скандинавии, миротворчество, конфликт, ООН, НАТО.

Pugachova D., research assistant of the Department of Transatlantic Studies, State institution «Institute of World History National Academy of Sciences of Ukraine» (Kyiv, Ukraine), E-mail: nobility@ukr.net

Scandinavian Countries Peacemaking During the Post-bipolar

Abstract. After the end of the Cold War and the formation of a multipolar world Scandinavian countries have chosen different ways, but one goal – to ensure the highest level of defense and security in the region Northern Europe. Mastery of these countries in military peacekeeping missions during the Cold War provided the Scandinavian countries is not right to be the best in this area and the sharing of experiences with the countries that need modernizing the military. High Trust international organizations to peacekeeping forces Scandinavians contributes to the further improvement and development of new models of high-quality military cooperation of different states to more successful peacekeeping missions in places of crises and conflicts.

Nordic cooperation in security and defense found its embodiment in such models as cooperation NORDSAMFN (even during the Cold War), NORDCAPS and NORDEFKO. Transformation towards expansion and modernization of each of these associations took place based on a constant search for the most effective mechanisms to ensure a high level of coordination of military Scandinavia.

An example of successful cooperation in the defense field in northern Europe is NORDEFKO. The overall goal NORDEFKO on the military level – cooperation across the spectrum of defense structures to ensure greater cost efficiency and thus achieve the best quality. It means to have the ability to combine the individual possibilities to prevent any crisis. The aim is also combined with effective contribution to international efforts to ensure peace and security. Deep and comprehensive cooperation between the Nordic countries will increase its contribution to the development of peacekeeping forces and contribute to the consolidation efforts of the EU, NATO and the UN to stabilize conflict situations and possible prevention.

Today the transformation of the international system and face new security challenges, as peace and world stability is one of the key requirements for today that the Scandinavian countries have very constructive opinion.

Key words: Scandinavian countries, peacemaking, conflict, UN, NATO.

УДК 327

Забродін С. І.

викладач кафедри цивільного та господарського права,
Національний гірничий університет
(Дніпропетровськ, Україна), E-mail: serg_1974@ukr.net

ПАРТІЙНО-ІДЕОЛОГІЧНІ ЧИННИКИ ЕЛЕКТОРАЛЬНОЇ СТРУКТУРИЗАЦІЇ: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ

Анотація. На основі аналізу змісту поняття «ідеологія» виявлено, що в контексті електоральної структуризації партійно-ідеологічний чинник має розглядатися крізь призму